

Califòrnia, l'ocàs d'un mite

L'estat més ric dels Estats Units, considerat la vuitena potència mundial i un model de creixement per a tot el món, no pot resistir la crisi. L'asfíxia d'un dèficit originat per una fiscalitat suïcida i la paràlisi política menen Califòrnia cap a un atzucac sense precedents.

El dia 10 de febrer passat, Paul Otellini, president i administrador delegat d'Intel, un dels gegants tecnològics més grans del món, anunciava el plans de futur de l'empresa. La societat té previst d'invertir 7.000 milions de dòlars durant els dos anys vinents, una notícia especialment positiva en temps de recessió. Tanmateix, la sorpresa més gran va arribar poc després, quan va anunciar que les inversions es destinarien a les plantes d'Arizona, Oregon i Nou Mèxic. Al mapa de futur d'Intel ja no hi apareixia subratllat en fluorescent Califòrnia i Silicon Valley, d'on durant anys van eixir avanços tecnològics pioners. L'anunci d'Otellini és ben simptomàtic de la cruïlla en què es troba Califòrnia. D'ençà dels anys 90, tot allò que tenia a veure amb les noves tecnologies provenia de l'estat més ric dels Estats Units, on hi ha el quarter general de les grans empreses d'aquest sector. L'aposta per un model de desenvolupament avançat ha propiciat durant tots aquests anys que el *Golden State* —com és conegut popularment als Estats Units— esdevinguera la vuitena potència econòmica del planeta i un model per a tot el món.

Això era abans. Avui, per contra, l'estat més poblat de la costa pacífica dels EUA fa de funàmbul sobre el penya-segat de la bancarrota. "A mesura que avança el 2009, es confirma que Califòrnia no serà el *Golden State* mai més", ha arribat a escriure la revista *Time*. L'afirmació pot parèixer gratuïtament apocalíptica, però no ho és tant si tenim en compte què passa en aquest estat, fins ara el més pròsper dels Estats Units. Els anuncis de

retallades en sanitat, educació, atenció a la tercera edat i a gent en risc d'exclusió social s'han succeït des de final de l'any passat, quan la crisi va començar a agreujar-se. També hi ha hagut tisorades notables als fons per a la prevenció d'incendis —amb les conseqüències que això pot tenir en un estat on els focs són el pa de cada dia a l'estiu— o per a la lluita contra les plagues.

La crisi econòmica obliga l'estat a fer restriccions fins al límit de solucions que freguen la tragi-comèdia i que toquen la fibra més emocional dels californians. El dalta baix econòmic podria obli-

gar-los a desprendre's de monuments i edificis que han esdevingut emblemes en la consciència col·lectiva d'aquests nord-americans de l'oest. El governador, Arnold Schwarzenegger, estudia seriosament la possibilitat de posar a la venda propietats de l'estat, com ara la presó de San Quentin o l'estadi dels Jocs Olímpics de Los Angeles, el mític Memorial Coliseum, construït el 1923 i valorat en 400 milions de dòlars. Mercat de segona mà abans que desnonament: heus ací la màxima imperant en un estat que s'ha convertit en protagonista involuntari d'un film de terror en què el monstre és un dèficit pressupostari de 21.000 milions de dòlars (uns 15.250 milions d'euros).

Apocalipsi econòmic. Però, què ha passat perquè aquest estat, que mostrava al món l'excel·lència tecnològica, la creativitat artística, la fecunditat agrària i l'esperit emprenedor, albire cada volta més nítidament aquesta apocalipsi econòmica? D'una banda, els dos pilars econòmics sobre els quals s'havia sostingut Califòrnia —la tecnologia de Silicon Valley i el comerç internacional que passa a través dels ports de Los Angeles i San Francisco— s'han clivellat. L'alta tecnologia continua radicada a Califòrnia, però hi ha signes d'erosió que en fan trontollar l'hegemonia tradicional. A Texas i Boston, però també més enllà de les fronteres nord-americanes —a Israel i a l'Índia—, emergeixen pols que tenen el mateix esperit capdavanter que anys enrere tenia Silicon Valley. Pel que fa al comerç internacional, que aquests darrers deu anys havia fet créixer la demanda de mà d'obra immigrada, disminueix amb la mateixa intensitat amb què havia crescut. Es calcula que una ocupació de cada quatre va lligada al comerç internacional. Les conseqüències de tot plegat es mesuren en xifres: la desocupació, que l'octubre passat era d'un 6,5% de la població activa, ara arriba a l'11,4%, un percentatge inassumible en un estat acostumat a la plena ocupació. Alguns demògrafs, com Wendell Cox, preveuen saldos migratoris negatius aquests anys vinents. Fins a 200.000 persones d'origen estranger podrien deixar l'estat de Califòrnia d'ací al 2011, una situació impensable fa només uns quants anys. I si no se'n va més gent, adverteix Cox a la revista

Població	38.000.000
Superfície (km ²)	410.000
Nombre d'habitadges	13.308.346
Persones sota el nivell de pobresa	12,4%
PIB (milions de dòlars)	2,15
Índex de desocupació (abril del 2009)	11,4%

Font: US Census Bureau (dades referides al 2007)

El tramvia de San Francisco.

Newsweek, és perquè molts es troben en un atzucac per la impossibilitat de vendre la casa.

És al boom de l'habitatge on rau el gruix del problema econòmic i fiscal a què avui s'enfronta Califòrnia. Les llavors de la bombolla immobiliària que ara ha esclatat es van plantar fa trenta anys, amb l'aprovació, per part de la majoria dels votants, de l'anomenada *proposta 13*. D'aleshores ençà, es van limitar les taxes d'interès sobre la propietat, alhora que els propietaris d'habitatges quedaven protegits dels augments en les bases imposables, encara que el valor de les seues cases pujara. Però, en realitat, la solució del moment esdevenia un problema per al futur. Perquè, com que no es podia gravar la propietat de l'habitatge, les arques públiques s'havien d'omplir amb els ingressos pels impostos sobre la renda. I aquest sistema pot donar bons resultats en temps de bonança, però és letal en temps de crisi, quan els impostos sobre la renda cauen en picat. La cadena és ben simple: menys sous són menys negocis, menys negocis són menys guanys, i menys guanys són menys taxes.

Els acomiadaments com més va més freqüents, els empenyoraments —quasi diaris— de cases sobrevalorades i l'angoixant dèficit fiscal de l'estat mena Califòrnia al caos. Molts immigrants i nadius van comprar cases a preus molt superiors al valor real, aprofitant la facilitat d'obtenir crèdits que oferien els bancs. La inversió semblava immillorable, quan les cases es revaloraven a ritmes del 20%. Fins que la bombolla va esclatar.

Ara, els ciutadans, preocupats per garantir les seues necessitats més peremptòries i molestos amb uns polítics incapaçs d'aplicar un apòsit a la ferida, van girar-se d'esquena a les possibles vies de solució que els proposaven des de l'administració. El 19 de maig passat hi havia convocada una votació per a canviar les normes fiscals i engegar mesures pressupostàries que haurien permès una injecció a les arques públiques de 5.800 milions d'euros. La resposta dels votants va ser inapel·lable: de totes les proposicions que hi havia en joc, els qui s'arribaren a les urnes només van aprovar-ne una per a limitar els augments salarials als legisladors en temps de dèficit. Tota la resta fou lletra morta.

Resseguir Vallejo

La possibilitat que l'estat que va inventar Hollywood, va exportar els texans Levi's arreu del món, va ser pioner en la lluita per l'extensió dels drets civils i és seu de companyies com Google o Facebook es declari en bancarrota sembla ben agosarada. Però no seria pas el primer cas. Vallejo, una ciutat de 117.000 habitants a tocar de San Francisco, es va trobar ofegada pels números rojos el maig de l'any passat i es va declarar en suspensió de pagaments. En el moment de la fallida, el dèficit pressupostari arribava a 16 milions de dòlars. Una despesa en personal molt superior a la mitjana del país, una rebaixa de més de cinc milions sobre els ingressos esperats per impostos de propietat i una recaptació menor per les vendes van ser les causes que van desembocar en la fallida.

El governador de l'estat nord-americà de Califòrnia, l'actor Arnold Schwarzenegger, va fracassar en el referèndum del dia 19 de maig: els electors no van aprovar quasi cap de les mesures proposades.

“Hem escoltat els votants i respectem la voluntat de la gent, que està frustrada amb els obvis problemes que té el nostre sistema pressupostari”, va apuntar Arnold Schwarzenegger, conscient que els electors havien castigat l'immobilisme imperant a Sacramento –capital del l'estat– els darrers mesos. En els divuit mesos de mandat que li manquen, al governador li queda la difícil tasca de trobar

una eixida a la situació. Això no serà gens fàcil, atesos els precedents. El sistema polític ha estat literalment paralitzat per la incapacitat de republicans, demòcrates i verds de posar-se d'acord en les reformes que calia emprendre, en un estat on per introduir qualsevol canvi cal el vist-i-plau de dos terços del parlament. La ingovernabilitat, doncs, ha estat la norma.

Eixides d'emergència. Tanmateix, Califòrnia no està per a discussions interminables. L'estrangulament de les arques públiques reclama una resposta immediata. I algunes veus ja han advertit que, si arriba després de l'estiu, serà massa tard. Obama podria acudir al rescat de Califòrnia com ja ho ha fet amb General Motors? No és una opció desassenyada. Descartada l'opció d'emetre bons –ningú no els compraria en l'actual context–, el govern federal resta obligat a considerar seriosament aquesta possibilitat. En tot cas, si Obama es decidira finalment a erigir-se en el superheroi que Schwarzenegger no ha pogut ser, és molt probable que imposara canvis, tal com ha fet en la nacionalització de General Motors. Es tracta, en definitiva, d'ingressar a l'UVI un malalt amb la condició que abandone les conductes perilloses d'abans. Això significaria, a la pràctica, liquidar la *proposta 13*, i eliminar totes les prerrogatives que fan pràcticament inviable qualsevol canvi en la política fiscal californiana. Són canvis radicals, però indispensables per a un estat que corre el risc de convertir-se en el primer protagonista, a contracor, del crepuscle dels déus que ha propiciat una crisi sense precedents.

Violeta Tena

Breus

La govern català impulsarà un 'lobby' regional europeu

La Generalitat de Catalunya impulsarà “un veritable lobby regional europeu” perquè la Unió Europea consideri prioritari el projecte del corredor ferroviari mediterrani d'infraestructures. El vice-president Josep-Lluís Carod-Rovira va signar un acord marc de col·laboració amb el vice-president del Consell Regional de Roine-Alps, Jean Besson, per enfortir la cooperació bilateral, posant una atenció especial en àmbits com les infraestructures del transport. Segons Carod, el corredor “és imprescindible”, perquè serà la columna vertebral d'una regió que “és un pol d'atracció turís-

Carod-Rovira i Besson signen un acord de col·laboració per impulsar el corredor mediterrani.

tica i d'un gran dinamisme econòmic i social”. Per cobrir aquesta necessitat l'executiu promourà un lobby regional europeu que impulsi l'engegada del TGV, perquè “el centralisme no és competitiu”.

Crespo s'estrena rebutjant una hipotètica fusió amb Bancaixa

Mentre al Principat continuen els rumors sobre una possible fusió entre les caixes d'estalvis, al País Valencià el nomenament de Modesto Crespo com a nou president de la CAM no ha fet variar ni un mil·límetre el tradicional escepticisme que una hipotètica unió CAM-Bancaixa desperta entre els cercles financers valencians. En l'estrena com a president, en substitució de Vicente Sala, Crespo es va mostrar molt caut a l'hora de valorar una possible fusió, una opció que “no per força ha de ser ni la més important ni la més necessària”.